

Stanowisko
Zarządu Związku Miast Polskich
w sprawie zmian w gminnych systemach gospodarowania odpadami komunalnymi
wynikających z ustawy z dnia 8 lipca 2021 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości
i porządku w gminach, ustawy Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach

1. Zarząd Związku Miast Polskich z satysfakcją przyjmuje uwzględnienie w ustawie z dnia 8 lipca 2021 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawy Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach [dalej: *ustawa nowelizująca*] szeregu postulatów środowisk samorządowych. Żałujemy, że merytoryczna dyskusja na ten temat nie odbyła się – zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami – na Komisji Wspólnej Rządu i ST, tzn. na etapie poprzedzającym przyjęcie projektu ustawy przez Radę Ministrów i skierowanie jej do Sejmu. Mamy nadzieję, że w przyszłości kolejne zmiany w prawie odpadowym będą procedowane zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz ustaleniami poczynionymi pomiędzy przedstawicielami strony rządowej i samorządowej. W szczególności oczekujemy, że swoje cele zaczną realizować działający przez Ministra Klimatu i Środowiska zespół doradczy do spraw systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami, którego celem jest m.in. wypracowanie rozwiązań systemowych w tym zakresie, w perspektywie krótko- i długoterminowej.

2.1. Pomimo uwzględnienia wielu propozycji o charakterze technicznym *ustawa nowelizująca w dalszym ciągu zawiera szereg złych rozwiązań, które pogorszą funkcjonowanie gminnych systemów* gospodarowania odpadami komunalnymi. W szczególności zdecydowanie negatywnie należy ocenić uchwaloną zmianę wprowadzającą **maksymalny pułap opłaty** za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego stosowany w przypadku wyboru metody od ilości zużytej wody. Rozumiejac troskę strony rządowej o polskie rodziny wskazujemy, że istnieje szereg innych sposobów pozwalających na sprawiedliwe rozwiązanie zdiagnozowanego problemu. Przyjęte rozwiązanie oprócz rodzin wielodzietnych **bezpodstawnie uprzywilejowująć będzie inne gospodarstwa domowe**, w których czasowo lub stale przebywa większa liczba osób, generująca wyższe koszty systemu odpadowego, np. **studenci, turyści, pracownicy tymczasowi, cudzoziemcy**. Uniemożliwienie gminom pozyskiwania od tych podmiotów opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w pełnej wysokości **skutkować będzie przrzuceniem kosztów z tym związanych na innych mieszkańców**.

2.2. Równie **negatywnie należy ocenić zmiany umożliwiające subsydiowanie** gminnych systemów gospodarowania odpadami środkami nie pochodzącymi z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w dowolnej wysokości i niezależnie *de facto* od wystąpienia jakichkolwiek przesłanek. Wbrew uzasadnieniu projektu *ustawy nowelizującej* zaproponowane **rozwiązanie nie ma charakteru wyjątkowego i jego zastosowanie nie jest obwarowane żadnymi przesłankami**. Propozycja ta ma charakter *stricte* populistyczny i ma na celu wyłącznie **kamuflowanie rzeczywistych problemów gospodarowania odpadami komunalnymi**, którymi są: **galopujące koszty** będące po części konsekwencją błędnych decyzji ustawodawcy oraz **brak** – na skutek opieszałości projektodawców – **przepisów regulujących rzeczywistą rozszerzoną odpowiedzialność producenta**. Wprowadzenie tej możliwości, bez uprzedniego uszczelnienia systemu będzie oznaczało zgodę na dopłacanie do uchylających się od wnoszenia opłat oraz do niedoszacowanych opłat ponoszonych przez podmioty z terenów niezamieszkałych i rekreacyjnych, a nie do opłat wnoszonych przez mieszkańców polskich miast i gmin.

2.3. **Negatywnie** należy też ocenić **brak zgody na podniesienie maksymalnych stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi uiszczanych przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych**, w tym letniskowych. Ustawowo określone maksymalne stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi są **znacznie zaniżone**. Nie zwalnia to rad gmin (miast) z obowiązku ustalenia rzeczywistych stawek opłat w oparciu o sporządzone kalkulacje kosztów, podlegające nadzorowi ze strony regionalnych izb obrachunkowych oraz kontroli sądowno-administracyjnej.

Uważamy ponadto, że niesprawiedliwe społecznie, ewidentne zniżenie stawek poniżej obiektywnej kalkulacji kosztów, będzie stanowić **nieuzasadnioną pomoc publiczną**. Nie zgadzamy się na przenieście tych kosztów, generowanych przez podmioty gospodarcze, na mieszkańców miast i gmin.

2.4. Nie rozumiemy też odmowy uwzględnienia postulatów środowisk samorządowych dotyczących **przywrócenia przepisów umożliwiających powstanie nadpłaty**, co może uchronić gminy przed negatywnymi skutkami niejednolitości orzecznictwa sądów administracyjnych.

2.5. **Negatywnie** oceniamy uchwalenie przepisów umożliwiających właścicielom nieruchomości letniskowych **wystąpienie ze zorganizowanego przez gminę systemu** odbioru odpadów komunalnych. Doprowadzi to do **rozszerzenia systemów gminnych** i unikania przez właścicieli tego typu nieruchomości ciężących na nich obowiązków **kosztem społeczności lokalnych, które pozostaną z problemem podrzucanych i porzucanych odpadów komunalnych**.

3. Zarząd Związku Miast Polskich **apeluje o kontynuowanie konstruktywnego dialogu i wypracowanie na etapie prac w Senacie** najlepszych rozwiązań dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi, które korzystnie przełożą się na sytuację mieszkańców.

4. Niezależnie od powyższych uwag **z żalem odnotowujemy brak zdecydowanych, konkretnych i szybkich działań** dotyczących wprowadzenia rzeczywistej rozszerzonej odpowiedzialności producenta oraz rozpoczęcia prac nad całkowicie **nową ustawą** o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Kolejne, doraźne i często złe nowelizacje ustawy obecnie obowiązującej spowodowały, że nie spełnia ona żadnych standardów przyzwoitej legislacji, a zwłaszcza nie stanowi systemowego rozwiązania problematyki zagospodarowania odpadów komunalnych. Do dnia dzisiejszego stronie samorządowej nie został przedstawiony projekt ustawy dotyczący **ROP**, który w sposób realny może wpłynąć na funkcjonowanie gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi.

Mielec, 9 lipca 2021 roku

(-) *Zygmunt Frankiewicz*
PREZES ZWIĄZKU